

DUES COMPOSICIONS MUSICALS CASTELLERES

Al fil de la recerca de les dades històriques de l'aixecament del pilar de vuit a Altafulla pels Xiquets de Valls del segle passat, hem trobat dos documents inèdits relacionats amb les interpretacions musicals que en aquell 11 de novembre de 1878 realitzaren els grallers Arengadeta, de Vilafranca del Penedès: el toc de castell, en una partitura autògrafa de Pau Casals de l'any 1900, i el toc de Llevat de Taula, segons la transcripció del músic vendrellenc, mestre de grallers, Jaume Vidal Vidal, que data del 1945.

La partitura de Pau Casals sobre el Toc de Castell, a banda de ser una de les primeres i quasi úniques versions traslladades al pentagrama, donat que el seu caràcter popular i anònim fa que el seu origen sigui desconegut i es perdi en els propis temps de naixement dels castells, té al nostre entendre dues característiques. Per una part és una versió escrita arran de les interpretacions dels grups de grallers escoltats per l'insigne músic vendrellenc en la seva infantesa, dècada dels anys vuitanta del segle passat, coetanis dels Arengadeta, que la van tocar a la plaça del Pou d'Altafulla. Per l'altra, estem davant d'una versió feta per un músic que sentia i coneixia el món dels castells per haver-los viscut des de molt petit en les festes i fires de la seva vila nadiua i conté, en conseqüència, tots els registres i matisos fets amb el gust interpretatiu i la sensibilitat artística de Pau Casals. Avui, aquest model interpretatiu, divulgat pel grup de grallers vendrellencs de Jaume Vidal, ha restat totalment acceptat pels diferents grups de grallers del Principat.

El toc de llevat de taula, també conegut com a "marxa de Camats", d'origen més modern —primers anys de la dècada dels setanta del segle passat— era una melodia que es tocava un cop acabada l'actuació dels cas-

Xiquets de Valls (Marxa dels "Camats"). Llevant de taula

Handwritten musical score for 'Xiquets de Valls (Marxa dels "Camats"). Llevant de taula'. The score is written on five staves in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes various rhythmic values, including eighth and sixteenth notes, and rests. The score concludes with the text 'A. la S i Fin' and a signature.

tellers a la plaça. Es feia a l'hora de dinar, donant una cercavila en la que les colles, a través dels seus enxanetes, recollien donatius de les famílies i convidats forasters que disfrutaven de les festes. Sabem que en l'actuació de les dues colles dels Xiquets de Valls a Altafulla l'any 1878 –segons recull Miquel Trenchs del diari *La Opinión* (vegeu el seu treball en aquesta miscel·lània)– els obsequis als castellers vallencs amb motiu de la gesta del pilar de vuit foren diversos per part dels afeccionats altafullencs, i per tant no és desencaminat suposar que en aquella diada de Sant Martí les gralles deurien sonar vibrants i alegres pels carrers de la vila closa i ravals, mostrant els altafullencs des dels portals, balcons i finestres de les seves cases el seu agraïment i satisfacció per la gran diada castellerà amb què els Xiquets vallencs els havien obsequiat.

Aquests dos documents inèdits en la bibliografia castellerà, amb les pertinents anotacions del seu origen i lloc de custòdia actuals volem que, mitjançant la seva publicació, quedin integrats a la història del Món Casteller i d'Altafulla.

La primera partitura la conserva Joan Güixens Carnicer, del Vendrell, provinent de son avi Isidre. Isidre Güixens, condeixeble de Pau Casals i alumne del pare d'aquest, Carles Casals, participava de la vida cultural vendrellenca. En un àpat celebrat un dia d'octubre de l'any 1900 a la masia del Vinyet (Vinyet del Foix), amb la presència de diversos literats i músics, entre ells Pau Casals, li demanaren a aquest que els escrivís alguna cosa. Era havent menjat i Casals no duia paper de pentagrama al damunt, per la qual cosa l'Isidre el proveí d'una factura en blanc on el mestre escriví el toc de castells dels records que tenia dels deu anys, quan anava enderiat darrera dels grallers i algun camí –segons ens conten– els hi havia dit: “desafineu, desafineu...” Imaginem amb quina cara es devien mirar aquell marrec uns grallers grans i curts.

L'any 1904 o 1906, no ho hem pogut esbrinar, aquesta partitura va sortir publicada dintre d'un programa de la Festa Major.

Segons ens recalca el mestre Jaume Vidal, és una partitura feta a grosso modo i inclús li falta un compàs de 2 per 4, però transmet els records de la infantesa de Casals passats pel sedàs de la seva sensibilitat d'adult i també dóna el ritme adequat, precís, a cada fase de la construcció d'un castell.

Pel que fa a la segona partitura, Jaume Vidal l'anotà cap allà l'any 1945. L'havia sentit sovint de Joan Mallofrè (el ros Camat) qui un dia, ja gran (uns noranta anys) en una Festa Major a Igualada l'insistí per tal que la passés al pentagrama, i així ho va fer. L'autor sembla ser Bonaventura

Núm.

Jaime Ix y C.^a Vendrell

Los Xiquets de Vall

Nota de Compras desde el de hasta el de de 189

Fecha	VENDEDOR	Su país	Número de cargas de vino	Grado	Por ca - Precio	Gastos de portes	Corretaje	Con ó sin yeso	Clase de vino	OBSERVACIONES
	 <i>Pall (a) 20</i> <i>Mina Vinyes</i> <i>Oct. 1890</i>									

Mallofrè (un dels germans grans de Joan), que la va compondre a l'laor del general Prim, poc després de la seva mort.

Volem deixar constància de les atencions rebudes de Jaume Vidal i del Sr. Güixens, a qui vam fer desemmarcar la partitura del Toc de Castells.

Isidre Virgili - Joan Carnicer